

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

LEGUJABB

— Déli telefonjelentéseink. —

Herriot-t bizták meg a kormányalakítással.

Páris, nov. 26.
Tegnap este megjelent Doumergue elnöknel a kormányalakítással megbízott Doumer képviselő és visszaadta a megbízást, minthogy nem sikerült neki többséget szerezni a kormányalakításhoz.

Ezután az elnök magához kérette Herriot és megbízta a kormányalakítással. Herriot a megbízást el is fogadta.

Közben azonban a kamara radikális frakciója is tanácskozott és itt fölmerült az a nézet, hogy a szocialistákkal való együttműködés lehetetlen, mert ez esetben a radikálisok háttérbe szorulnának.

Herriot azon van, hogy a nagy koalíciót hozza létre, amelyben a jobboldali nacionalisták, Poincare pártja és a kommunisták kivételével minden baloldali párt részt venne.

Pasity ünneplésének előkészületei.

Beograd, nov. 26.
Pasity Nikola miniszterelnök nyolcvanadik születésnapját, mint megírta a „Torontál”, országos ünnepek keretében ülik meg. Eredetileg december 20-ára tervezték az ünnepélyt, mivel azonban országos és nemzeti jellegű lesz, amelynek megrendezésében a többi pártok is részt vesznek, annak megtartását későbbre halasztották. Minden valószínűség szerint csak február 13-ára tűzik ki az ünnepélyt. Az előkészítőbizottság a végleges napot különben a közeljövőben állapítja meg.

Tegnap kérték beleegyezést Pasity miniszterelnöktől 80-ik születésnapjának méltó megünnepléséhez, amihez az államférfi hosszas kérés után hozzá is járult. Ezzel kapcsolatban tegnap délután Zsivkovity Ljuba és Jovanovity Ljuba a radikális-párt két vezére a miniszterelnöknél járt, akivel hosszasan tanácskoztak.

Radics Szeptán újlag helyreigazította ljubljana beszédét.

Beograd, nov. 26.
Radics Szeptánnak ljubljana beszéde még mindig foglalkoztatja a politikai köröket.

Radics tegnap — amint közölte már a Torontál — helyreigazította a sajtó közléseit a beszédre vonatkozólag, de szükségesnek találta, hogy tegnap este még egy helyreigazító kommunikét adjon ki, amelyben Mussolini személyére tett kijelentéseit módosítja.

Politikai körökben azt hiszik, hogy ezzel a ténnyel elsimult az egész félreértés.

Radics Szeptán tegnap este Nincsiy külügyminiszternél járt, akit részletesen informált ljubljana beszédéről, minthogy a külügyminisztert néhány ellenzéki képviselő ez irányban már meginterpellálta.

Új rendelet a külföldi munkások alkalmaztatásáról.

Beograd, nov. 26.
Szimonovity szociálpolitikai miniszter tegnap írta alá az új rendelkezést, amely a külföldi honos, munkásoknak az SHS államban való alkalmaztatásáról intézkedik.

A rendeletet maga a szociálpolitikai miniszter dolgozta ki és bizonyos méretű könnyítéseket fog hozni a külföldi munkások alkalmaztatásánál.

Még mindig elintézetlen a Szent Jeromos intézet ügye.

Beograd, nov. 26.
A Szent Jeromos-intézet ismeretes ügyének hullámai még mindig nem simultak el. A vatikánál történt összetűzés napirenden maradt és a tárgyalások a kérdés megoldására folyamatban vannak.

Trifunovity Misa vallásügyi miniszter értekezletre hívta össze tegnap délután a Beogradban időző katolikus püspököket, akikkel hosszasan tárgyalt a Szent Jeromos intézet körüli események fejleményeiről. Erdemleges döntést ezúttal sem hoztak, de a beavatott politikai körökben érdekes nyilatkozatok hangzottak el, amelyek a helyzet élesen megvilágítják és következtetni engednek az ügy komplikált állapotára. A vélemények meggyeztek abban, hogy a Szent Jeromos ügye ugyan nincs közvetlen összefüggésben a konkordátum kérdésével, de a konfliktus elsimítása mindenesetre megjavítaná a kormány és a vatikán közötti viszonyt és így kihatással volna a konkordátum megkötésére is.

A minisztertanács tegnapi ülésén részletesen foglalkozott a Szent Jeromos-intézet ügyében a püspöki kar részéről tett előterjesztésekkel, döntést azonban nem hozott.

Politikai körökben úgy tudják, hogy több képviselő interpellációt jegyez be a parlamentbe a vatikánál támadt konfliktussal kapcsolatban, és felvilágosítást kér a való tényállásról. Beavatottak bizonyosra veszik, hogy az interpellációkra egyelőre nem fognak válaszolni, mert úgy a vallásügyi miniszter, mint a külügyminiszter a kérdés végleges elintézése előtt nem hajlandó nyilatkozni.

Pasity miniszterelnök tegnap délután fogadta Radics Rafael beograd-szmederovói érseket, Akszamovity gyakovói, Jeglity ljubljana és dr. Karlin maribori püspököket, akik a Szent Jeromos-intézet ügyében a kérdés békés megoldására több javaslatot terjesztettek elő. Bauer zágrebi érsek a tanácskozáson nem vett részt, miután előzőleg elutazott Zágrebba.

Óriási árvíz pusztított Athénben.

Athén, nov. 26.
A város és környékén tegnap katasztrofális égi háború dühöngött, amely óriási károkat okozott egy lakosságban mint az anyagiakban. A városmenti Iliszen folyó meg-

áradt, elárasztotta az alsóvárost, ahol mintegy százötven ház összedőlt és száz ember veszett a hullámokba. Az anyagi kár meghaladja a hatszázezer dollárt.

Holnap kezdődik meg az indennitások parlamenti vitáját.

Beograd, nov. 26.

A szkupstina plénuma holnap folytatja rövid időre megszakított ülését és megkezdődik az indennitások vitáját. A tizenkettőedik első része decemberre szól és így a szkupstina előreláthatólag rövid vita után fogja meghozni a törvényt, nehogy ex-lex állapotba kerüljön az ország. A nemzetgyűlés munkássága iránt élénk érdeklődést tanúsítanak politikai körökben és különösen a horvát paraszt-párt tevékenysége elé néznek nagy figyelemmel, amelynek tagjai már az indennitások során több felszólalás keretében ismertették messzemenő terveiket. Külön érdeklődésre tart számot Pribicevity és Radics parlamenti szópárbaja. A két kiváló szónok az indennitásokkal kapcsolatban egészen bizonyosan szembekerül egymással. Pribicevity bírálatot fog mondani a kormány működéséről és a tizenkettődekről, amit Radics nem fog megválaszolatlanul hagyni.

A pénzügyi-bizottság ma folytatja az indennitások részletes vitáját. A rendelkezésre álló idő rövidsége miatt, a vitát megrövidítik és még a mai nap folyamán szavazás alá bocsájtják a törvényjavaslatot, amelyet elfogadása esetén azonnal átadnak a szkupstina elnökségének.

Az angol kormány köszönete Pasitynak. Tegnap délután Kenard angol követ meglátogatta Markovity Jóvó külügyminiszterhelyettest, akinek tolmácsolta az angol király és a kormány köszönetét, hogy Pasity miniszterelnök és Nincsiy külügyminiszter személyesen fejezték ki részvétüket az angol követségen Alexandra angol anyakirálynő elhunytá alkalmából.

TÖZSDE

November 26.

Beograd. Newyork 5644, London 27380, Páris 213 $\frac{1}{2}$ —11, Zürich 1089 $\frac{1}{4}$, Milánó 229—28 $\frac{1}{4}$, Berlin —, Bukarest 2625—40, Prága 16745. Bécs 796, Budapest 792.

Zürich. Beograd 918 $\frac{3}{4}$, Páris 1947 $\frac{1}{2}$, London 2514 $\frac{1}{2}$, Newyork 519, Milánó 2095, Berlin 123 $\frac{52}{2}$, Wien 73 $\frac{12}{2}$, Prága 1537 $\frac{1}{2}$, Budapest 7270, Bukarest 240, Brüsszel 2350.

Budapest. Buza 377, rozs 235, takarmányárpa 235, sörárpa 330, zab 250, köles 196, tengeri (régi) 265, (új) 185, repce 600, korpa 162 $\frac{1}{2}$.

A királykérdés a magyar nemzetgyűlésen.

A nemzetgyűlés tegnapi ülésén Cserti József és Hegymegi Kis Pál interpellációját vették napirendre, akik a királykérdésben kértek felvilágosítást és Albrecht állítólagos trónigényeit tették szóvá.

Bethlen István gróf miniszterelnök válaszolt az interpellálóknak és kijelentette, hogy a kormány még ma is az 1921. évi negyvenhétedik törvénycikk alapján áll, amely az államforma kérdésének eldöntését a nemzetre bizza. Ami a személyi kérdést illeti, ez a probléma ma nem időszerű. Addig amíg az ország nem mentesült a külföldi befolyástól, addig a kérdés eldöntése nem időszerű és nem lehet szerencsés. Majd ha az ország saját akarata, idegen befolyástól mentesen érvényesülhet, elérkezett annak ideje, hogy betöltsék a magyar trónt. A kormány nem tesz és nem tehet előkészületeket a törvényhozó hatalom tudta és beleegyezése nélkül és erkölcsi kötelességének érzi, hogy a nemzetgyűlést ne állítsa befejezett tények elé.

A Habsburg-család Magyarországon élő tagjai mindmáig távollattartották személyüket a politikától. A társadalmi életben ugyan tevékenyen részt vesznek, ezt azonban főleg azért, hogy fényt és dísz hozzanak az elszegényedett magyar társadalomba. Az egyesületek, amelyek vezetésében helyt foglalnak nem foglalkoznak politikával.

Ruppert félbeszakította Bethlen beszédét és arra nézve kért felvilágosítást, hogy Albrecht hű-e Ottóhoz.

Bethlen kijelentette, hogy ehhez semmi köze és kérte a nemzetgyűlést, hogy térjen napirendre az ügy felett. A többség az indítványt elfogadta, mire az ülést este nyolc órakor berekesztették.

Érdekes, hogy Albrecht főherceg hat helyet foglaltatott le a maga részére a karzaton, de több képviselő közbenjárására eltekintett attól, hogy az ülésen résztvegyen.

Nem engedélyezték a vrsaci német papneveldet.

Vrsac, nov. 26.

A bánági németiség még régebben mozgalmat indított, hogy a vrsaci német gimnázium mellé német papneveldet szervezzen, a paphány enyhítésére és utánpótlására. A terv annak idején rövidesen komoly jelleget is öltött, mert a német paposság és lakosság dicséretreméltó igyekezzel buzgólkodott az ügy sikere érdekében. A szükséges anyagiakat a kezdeményezők úgy vélték előteremtteni, hogy a német egyházok közsege adójából és a német egyházi intézmények támogatásából fedezik a költségeket. Százalék arányban állapították meg a hitközségek hozzájárulását és ezzel a megoldással tényleg lehetővé vált volna a terv megvalósítása.

Endresz Jakab vrsaci esperes nemrégiben küldötte el a közoktatásügyi, illetve vallásügyi minisztériumnak a papnevelde engedélyezése iránti kérvényt, amelyre tegnap érkezett meg a válasz. A minisztérium elutasította az engedély kiadását valószínűleg azért, mert a kérdés megoldása még nem vált időszerűvé. A papnevelés kérdését országosan kívánják rendezni, hír szerint, a konkordátum megkötése után.

Általános vasárnapi munkaszünet az ország egész területén.

Megérkezett Beeskerekre a szociálpolitikai miniszter rendelete.

Beeskerek, nov. 26.

Megírta a „Torontál”, hogy Torontál-Temes megye alispáni hivatala a Bánág egész területére teljes vasárnapi munkaszünetet rendelt el, amelyek tartama alatt az üzleteket zárva kell tartani. Megjegyeztük a hír regisztrálásával kapcsolatosan, hogy a közigazgatási hatóság ezuttal a kormány intencióinak megfelelően járt el, amikor a Beeskereken folyó vasárnapi munkaszüneti háborúságot ilyen megoldással állította fajt accompli elé. Az ellentétes vélemények és kívánások közül az alispáni hivatal a kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak kérelmét teljesítette, amikor elrendelte a teljes vasárnapi munkaszünetet, de figyelembe vette az iparosok kívánását is, akik a kérdés ilyen rendezésénél csak azt kérték, hogy az üzletzárást és hetipiac áthelyezést előíró rendelkezést a megye egész területén léptessék életbe.

A szociálpolitikai minisztérium most ilyen értelemben szabályozta a kérdést és a belügyminisztérium útján rendeletet adott ki, amelyben utasította a főispánokat, hogy kerületük területére rendeljék el a teljes vasárnapi munkaszünetet. A

rendelet kiadásánál a munkásvédelmi törvény 13-ik szakaszára hivatkozik a minisztérium és előírja, hogy vasárnap az ország egész területén zárva tartás az üzleteket és kisipari üzemeket. Kivételt a 14. szakasz értelmében csak a szállítóvállalatok képeznek, amelyek a vasút- és hajóállomásokon a ki- és be rakás munkáját végeztetik. A rendelet dacára is nyitva tarthatják üzleteiket azon kereskedések és ipari üzemek, amelyeket a munkásvédelmi törvény 14. szakaszának második bekezdése említ fel. Ilyenek a borbélyüzletek, virág, dohány, újságárudák, temetkezési vállalatok, kávéházak, éttermek, szállodák, cukrászdák, amelyek részben délig, részben egész nap nyitva tarthatnak. Ujítás a rendeletben, hogy az eddigi szokástól eltérőleg tiltja az üzletek nyitvatartását azokon a vasárnapokon is, amelyekre országos vásár esik. A jövőben tehát vasárnapon, tekintet nélkül arra, hogy aznap vásár van, vagy nincs, zárva lesznek az üzletek.

A rendelet, amely tegnap délután érkezett Beeskerekre, felhívja végül a főispáni hivatalokat, hogy az utasítás foganatosításáról értesítsék ki a szociálpolitikai minisztériumot.

Kisebbedett a közoktatásügyi minisztérium felügyelet köre.

Az ipari és mezőgazdasági szakiskolákat a szakminisztériumok alá utalták.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 26.

Még régebben megírta a „Torontál”, hogy az ország területén fennálló kamarák együttes mozgalmat indítottak az ipari és kereskedelmi szakoktatásnak a kereskedelemügyi minisztérium fenhatósága alá való helyezése érdekében. Hasonlóképp bekapcsolták a mozgalomba a mezőgazdasági szakiskolákat is és ezeket viszont a földmívelésügyi minisztérium alá kérték rendelni. Az együttes elhatározás folytán tett beadványok sikerrel is jártak, amennyiben a három rendbeli szakiskolákat kivették a közoktatásügyi minisztérium intézkedési köre alól és a felügyelet jogát a két szakminisztériumra ruházták.

A Beográdból érkezett értesülések szerint az új tizenkettedekbe, amelyek december, január és február hónapokra szólnak, már ebben az értelemben rendelkezéseket is vettek be, amelyek az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági szakiskolák felett megszüntetik a közoktatásügyi minisztérium rendelkezési jogát és az intézeteket az illetékes szakminisztériumok alá helyezik. A törvényjavaslat rendelkező része a kereskedelemügyi, a mezőgazdasági szakiskolákat pedig a földmívelésügyi minisztérium hatáskörébe utalja.

A kamarák együttes közbenjárásával, illetve a szakiskolák feletti felügyelet átruházásának szorgalmazásával az intézetek szabadabb fejlődését és szakszerű ellenőrzését kívánták szolgálni.

Kettős korona Tutenkhamen fején.

A mumia ktemelésekor megtalálták Egyiptom őst koronáját

Tutenkamen sirkamrájának újabb szenzációja van. Kairói jelentés alapján megírtuk, hogy a szarkofágból kimentek Tutenkhamen mumiáját, amelyről lefejtették a tekereseket és megállapították hogy a teste arannyal van befödve. Most Luxorból, amely városnak közelében a Tutenkhamen sirkamrája rákadatok, újabb szenzációs részletek érkeznek Tutenkhamen mumiájáról. Eszerint nem az egész teste volt betakarva arannyal, hanem a lábai voltak aranyozott szándalokba bújtatva, olyanokba, amelyhez hasonlókat most a beduinok viselnek, azonkívül testének egyes részein, főképpen a térdein voltak arany lemezek. A nagy fáraó kezei keresztbe vannak téve a mellén és mindegyik kezében egy-egy arany skarabeust (az egyiptomiak szent bogara) tart. A holtteste mellett nem egy arab tört találtak, mint ahogy az első jelentés mondta, hanem mindegyik oldalán egy kard és tör hevert. A legnagyobb szenzációja azonban a mumiának az, hogy fejét korona fűdi, még pedig Észak- és Dél-Egyiptom kettős koronája. Archeológiai és történelmi szempontból ez a lelet legnagyobb szenzációja, mert a papiruszokból tudták ugyan, hogy volt ilyen korona, de annak nyoma veszett.

Hoffmann Józsi közkedvelt harmonikaművész és kupléénekes f. hó 28-án, szombaton este a KELLER-féle vendéglőben (Beogradszka [Écskai] utca) HANGVERSENYZ. A hangverseny KOLBÁSZESTÉLY keretében lesz megtartva. Elismert kitérő italokról gondoskodik és számos látogatást kér. ÖZV. KELLER JÁNOSNÉ, vendéglős

HIREK

— nov. 26.

Az első hó. A kalendárium, a jó, öreg naptár megint blamáta magát: még messze vagyunk a december 21-től, amikor a naptár utasítása szerint, az első hónap meg kell jelennie a színen — s ma már november 26-ikán az utcák felett sűrű hópelyhek fehérlenek. Az első hó... sok örömmel, vigalomnak a prológusa, de egyben sok rettentő nyomornak, kinnak, sok szenvedésnek a beharangozója is. A társadalomnak eszébe juttatja az első hóesés a feladatát: hogy a könnyeket, amiket a hidegség, a nyomoruság kivált, letörölje az éhezők arcáról.

Megnyíthat a kikinda—szegedi vonal. A kereskedelemügyi minisztérium a bánági kereskedelmi és iparkamara előterjesztésére ma válaszolt a kikinda—szegedi vasutvonal megnyitása ügyében. Értesítette a kamarát, hogy a földmívelésügyi minisztérium 10.998—25. számú rendeletével állategészségügyi állomást szervezett Kikindán, továbbá, hogy megbizta az ottani állatorvost a kivitt és behozott állatok és a húsvizsgálásával. Mivel a kereskedelemügyi minisztérium szerint, ez volt az egyedüli akadály a vonal megnyitásának, a kérelem teljesítésével most már semmi sem áll a forgalom megindításának útjában.

A dunai flottilla téli kikötőben. Noviszádról jelentik, hogy a dunai flottilla egy havi gyakorlatozás után tegnap behajózott téli kikötőjébe.

Templomi ünnepély lesz a ref. templomban pénteken délután 6 órakor. Előadást tart Beveridge Vilmos skót ref lelkész angol nyelven, mit tolmácsolni fog id. Viktor János nyug. polgári iskolai igazgató, a „Hozsánna-énekek” szerzője és gyűjtője. Lesz két szólóéneke: egyik a skótok egyházi éneke, másik id. Viktor János szerzeménye.

* Jön a Balkánba „A boldogság tolvaja”.

Öngyilkos könyvelő. Tegnap este a beográdi Koszovó-szállóban Nenadovity Koszta, egy szmederovói magánénekes könyvelője veronállal megmérgezte magát. Tettét anyagi gondok miatt követte el.

Fellebbviteli tárgyalások a beeskereki törvényszéken. A beeskereki törvényszék büntető tanácsa, mint fellebbviteli bíróság tegnap tartott tárgyalásán járásbírói ítéletekkel foglalkozott. Az első ügyben Venczel Ignác volt a vádlott, akit Orbilt Angela, könnyű testi sértésért perelt. A bíróság Venczelt öt napi fogházra ítélte. A második esetben Vujity Bozsidárt marasztalták el, aki Jovánovity Szvetislávot becsületében megsértette. A törvényszék tanácsa Vujityot hatszáz dinár pénzbírsággal sújtotta.

* A nemi betegségek c. filmnél a hölgyek részére teljesen elkülönített előadások mindkét napon 5 órakor.

Havazik Budapesten. Ma reggel esett le Budapesten az első hó, amely kilenc órára már nyolc centiméter vastagságban borította be az utcákat.

* Orvosi hír. Dr. Kinstler H. fül, orr és gége specialista és operateur, orvosi működését megkezdte Veliki-beeskereken és rendel Beogradszka (Écskai) utca 4. szám alatt. Telefon 172. szám.

Május pely. ma dél mely sz születés dó ünne ják me * Jön tolvaja

Megh Kairóbó Egyiptor meghal

* A ma és Villat sülttel Kálvári ütközöt nyebb van.

* Jön tolvaja

Kis b becske tanácsa ket tár szander egyik ü ezer di nap ala

tó körü vel nég Novako Imre be sába be vitt el A tanác totta. — mives e nevével szécsány szkidesz gontétel 1000—100

Három Hemier mos a S déglőlől dinár ér vétségéb havi fog

* Csüt kan Bios Maurice világhírű főszerep filmprod gató gra Főszerep kezeit e következ sége kö

fejét, a karjára e gyilkos sen bev idegen k Az a gon kezei va oltottak viziók o végül az felfedez ségot ne el. A fősz rázó drá rendezés vasuti realizmus a mozilá a legnagyobb elégítve.

* U TE értesitem Beeskerek szám alatt nak mege latot létes seket és szállítósa a leglelkis kiszolgál telettel Me

Május 22-én lesz a Pasity-ünnepély. A radikális-párt vezetősége ma délben kommunikét adott ki, mely szerint Pasity Nikola 80-ik születésnapja alkalmából rendezendő ünnepélyeket május 22-én tartják meg.

* Jön a Balkánba „A boldogság tolvaja”.

Meghalt Egyiptom miniszterelnöke. Kairóból jelentik, hogy Zivar pasa Egyiptom miniszterelnöke hirtelen meghalt.

* A nemi betegségek című film ma és holnap az Orientben!

Villamosösszeütközés hét sebesülte Budapestén tegnap este a Kálvária-téren két villanyos összeütközött. A katasztrófának hat könnyebb és egy súlyosabb sebesültje van.

* Jön a Balkánba „A boldogság tolvaja”.

Kis bűnösök — apró bűnök. A becskeréki törvényszék Bunity Ivó tanácsa ma délelőtt apró bűnügyeket tárgyalt. Makszimsev Alekszander villanytelepi szolga volt az egyik ügy vádlottja, aki tizenhét-hár nap alatt a villanytelep részére felvett pénzekből. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembe vételével négy hónapi fogházra ítélte. — Novakovity Misa szolga, dr. Várady Imre becskeréki ügyvéd nyári lakásába betört és onnan két paplant vitt el háromezer dinár értékben. A tanács hét hónapi fogházzal sújtotta. — Godosev Ilia szakulai földmives egy botosi gabonakereskedő nevével visszaélve, Ritinger Miklós szécsányi és Retzler Ferenc banatszkeszkeszpotováci birtokosnak vagontételben gabonát adott el és arra 1000—1000 dinár előleget vett fel. Három havi fogházra ítélték. — Hemler Eduárd eservenkei napszamos a Staity-féle gabona-téri vendéglőből egy bundát lopott el, 800 dinár értékben. A bíróság lopás vétségében találta bűnösnek és egy havi fogházra büntette.

* Csütörtökön és pénteken a Balkán Bioskopban: „A titkok éjszakája” Maurice Renard „Orlac kezei” című világhírű regénye Conrad Veidtal a főszerepben, szenzációja a szezon filmprodukciójának. Egy idegborzongató grand guignol film hatását kelti. Főszereplője egy zeneszerző, kinek kezeit egy vasuti szerencsétlenség következtében amputálni kell, felesége könyörgésére, hogy megmentsse férjét, az orvosprofesszor átülteti karjára egy ép akkor kivégzett rablőgyilkos kezeit, mely kísérlet fényesen bevált és a zeneszerző a két idegen kezét kitűnően használhatja. Az a gondolat azonban, hogy olyan kezei vannak, melyek emberéletet oltottak ki, a zeneszerzőt borzalmas víziók örvényébe rántja, melyből végül az az utólagos vizsgálóbírói felfedezés menti ki, hogy a gyilkosságot nem a kivégzett ember követte el. A főszerepet Conrad Veidt megválasztó drámai realitással játssza. A rendezés valóságos szenzáció. A vasuti katasztrófa megdöbbentő realizmussal van megjelenítve, hogy a mozilátogató közönség várakozása a legnagyobb mértékben ki lesz elégítve.

* UJ TEMETKEZÉSI INTÉZET. Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Vel. Beeskerek, Car Dusanova (Váraljai) u. 12 szám alatti saját házamban a mai korak megfelelő modern temetkezési vállalatot létesítettem. Elvállalok temetkezéseket és annak teljes rendezését, hullaszállításokat úgy helyben mint vidéken a leglelkismeretesebb és legfigyelmesebb kiszolgálás és szolid árak mellett Tisztelettel Meleghy A. Pál.

Megszüntetik a vagyonadót.

Beograd, nov. 26.

A radikális-klub ma délelőtti ülésén dr. Sztojadinovity Milán pénzügyminiszter expozét adott a pénzügyi helyzetről, amelynek során ki-

jelentette, hogy 1925 január elsejéig visszamenőleg elengedi a Vajdaság és Horvátország területén a vagyonadót és összes pótdadót.

Életre kél a múlt...

Beeskerek, nov. 26.

Beeskerek régi életére vonatkozó néhány nagyon érdekes okirat került a kezünkbe, amely mintegy megeleveníti rég elmúlt idők embezeit bajaikkal, gondjaikkal együtt, hogy kiengeszteljenek bennünket a saját korunk iránt és rávezessenek a szállóige hazug voltára: „rég jó idők!” Dehogyan voltak ezek a régi idők olyan nagyon jók! Csak hogy mert Ady Endre csodás jelzője, illik rájuk, hogy ott vannak ezek az idők a „megszépítő messzeségben” azért látszanak nekünk kedvesebbeknek, mint a ma nyomasztó szürkesége.

Kétségtelen, hogy a napoleoni háborukat követő idők végtelen nyomora és baja sok hasonlóságot mutat föl a mi korunkkal. Az általános nyomorból, szükségből sarjadt ki az egyszerűség divata, a „Biedermeier”. Nem mintha az akkori embereknek valami nagy kedvük lett volna ahhoz, hogy életüket ilyen takarékosra rendezzék be, de mert a kényszerítő körülmények ezt így kívánták. Bizonyos azonban, hogy a Biedermeier emberei ezt a kényszerült szegénységét sokkal nagyobb gráciával és önuralommal viselték el, mint mi. Ebből a korból származik ez a néhány okmány, amely a dolovói Alekszity-család tulajdonában volt.

Ezt a kort megelőzően került elő Beeskerek egyik legrégebbi térképe, amelyet 1793-ban készítettek, ahogy rajta írva vagyon „Priviligierten Markt Gross Beeskerek”. A régi Beeskerek ebben az időben kis zengugos utcákból állott, amelyek azonban már mind a mai Fő-térre torkoltak, dacára annak, hogy a város Fő-utcája nem a mai Alekszandrova (Fő) utca volt, hanem a Szerb templom-utca, amelyet ma Szvetoszavszka utcának hívnak. Ebben az utcában voltak a város szebb házai. Itt folyt le a város kereskedelmi forgalma. A szerb templom előtt állt hét bódé, amely a csaresiját, a „bazárt” jelentette. Beeskerek még alig szabadult föl a török járom alól és természetesen még külsőségeiben az egész város törökös.

A házak török mód szerint, mind a telek belső részére vannak építve, míg az utca felől magas fal takarja el a kiváncsiak szemei elől a házat, amelyben a nők laktak.

Az utca sarkán állt a fényesen berendezett szálló, a Matteics-ház, amely még ma is áll, csak hogy régi fényét elkoptatta az idő. Ez tehát Beeskerek legrégebbi háza. Az a sarkház, amely a munkásbiztosító intézettel szemben van.

Furfangos kabáttolvaj. Grósz Malesi kleki vendéglőjéből Puja Gyura uzdini illetőségű napszamos nem kevesebb mint hat kabátot lopott el. A károsultak Mussong István, Gefler István, Frank Kristóf, Jost Ferenc, Wengehut János és Tábor Mihály ott tartózkodtak a

A mai Fő-utcán szennyvíz árok volt végig, amely fölött, pont a városháza előtt egy rozoga hid vezetett keresztül azon a helyen, ahol ma a Moljac-gyógyszertár van.

A mai Kralj Petár téren egy nagy sártenger volt, amelyre kivezettek a Csontika, Gradulica negyedek utcái. A térnek a vármegyháza felé eső részén emelkedett a domb tetején a török dzsámija, a mecsét és az iskola. A megyeháza ott volt, ahol ma a zárda fekszik. A mai főutca nagyon szegényes falusi utca volt, amelyen még szárazalmok díszeltek. Így, ahol ma a Torontali Bank palotája áll, 1793-ban még Kalenik bolgár szárazalmalma állott.

Érdekes egy másik okmány, amely a bánási szerb közbirtokosság névsorát tartalmazza. Ezek a birtokosok 1761 december 1-én kelt meghatalmazásukban új képviselőt választottak maguknak Gyuricskó ur személyében, minthogy a régi közbirtokossági képviselőt, Malenica Józsefet, bizonyos erőszakoskodásai miatt letették hivatalából. Beeskerekről ezt a meghatalmazást aláírták a következő családok:

Lazar Abadzsiya (őse a mai Panta Dimitrievity családnak). Pera Buzsity (ma is meglévő család). Georgije Vukov neve mellett ott a magyar nemesi pecsétje is. Nikola és Gálja Adamov nemességgel. Filip Raics. Kleh Vencel, ez cseh volt és akkoriban „Kaiserlicher Postmeister”. Petko Zsivkovity (bolgár volt). Jovan Cveics (ma is élő család). Simeon Arsinov, ebből a családból származott a későbbi híres Arsinov tanár és végül Kalenik bolgár.

Itebejről aláírta a többek közt Ivan Raity, a mostani Rajity Tósa képviselő ősapja.

Bórkáról a most is élő Szubityék. Jarkováról két Wekerszki.

Pancsevőről a német Jakob Vincenz, azonban cirilicával jegyzi magát.

Dolovőről Alekszity József Oberknez, az Alekszity-család őse.

Érdekes az a Révaujfaluról származó gyűjtőív is, amelyen följegyezték azokat az adományokat, amelyeket a perlaszi táborba vonuló, Kiss Ernő ellen sorozott legénységnek adtak. Gyűjtötték összesen 383 pengőforintot és 45 pengő krajeárt. Érdekesebb adakozók Dorothea Sigmund, Josef Sigmund (a mai Dauncsalád egyik őse) és Stefan Zega (a mai pancsevői főszolgabíró őse), akik 25—25 pengővel járultak a célhoz.

kccsmában és csak a lopás megtörténe után vették észre hogy felöltöjünk elveszett. Az egyik éjjeli ór üldözöbe vette és sikerült is az egyik kabátot elvennie a tolvajtól, aki azonban a többivel továbbállt. A esendőrség körözölevelet adott ki Puja Gyura ellen.

Arverezik Castiglioni műkincesét. Amsterdamból táviratozzák: Tegnap kezdték meg Castiglioni műkincesének elárverezését. Ma a szobrokra és branzokra került a sor. Körülbelül 400.000 holland forint, tehát több mint 17 millió dinár jött be, de a mai nap eredménye messze elmaradt a tegnaptól. Legdrágábban a „Kapitoliumi farkas” kelt el, amelyért mintegy három millió dinárt fizettek. Holnap árverezik Castiglioni műbutorait és ezzel véget is ér az aukció első része. Az árverést a tavasszal fogják folytatni. Összesen 100 millió dinár bevételre számítanak.

Lehet-e tüzet tüzzel oltani?

Pop-Csicsó István román politikus az erdélyi kisebbségek sorsáról.

Budapest, nov. 26.

Érdekes vendége volt tegnap a magyar fővárosnak. A világháború befejezése óta először utazott át a budapesti Keleti-pályaudvaron román politikus és első ízben adott interjút az üdvözlésre megjelent magyar újságíróknak. Ez az egyszerű tény rendkívül nagy jelentőségű, a mennyiben azt bizonyítja, hogy a kölcsönös politikai látogatásoknak immár semmi akadálya nincsen.

Tegnap délután a hivatalos Magyar Távirati Iroda röviden jelentette a fővárosi lapok szerkesztősegeinek, hogy Pop-Csicsó István, a román nemzeti-párt egyik vezére, volt magyar országgyűlési képviselő, az esti bécsi gyorsvonattal keresztülutazik Budapesten. A lapok szerkesztősegei közül csupán a „Magyar Hírlap” küldte ki riporterét a Keleti pályaudvarra. Kivüle még csak egy német lap, a „Neues Politisches Volksblatt” munkatársa jelent meg a vonatnál.

Pop Csicsó István azonnal fogadta a két újságíró és kérdéseikre a következőket jelentette ki:

— Mint a román nemzeti-párt tagja, elismerem azt, hogy Románia jelenleg többnyelvű állam és ha kívánom is a román nyelv előjogait, mégsem állíthatom a román kultúrát ellenségként szembe a magyar és német kultúrával, amint hogy Alexandri nem lehetne ellensége Goethenek, sem Goga Adynak, vagy Petőfinek.

— De a mostani kormányzat...? — jegyezték meg a magyar újságírók.

— Való igaz, a Bratianu-kormány megtagadja a kisebbségektől az anyanyelvüket. Már pedig a nyelvet nem lehet eltüntetni, a kultúrát nem lehet elpusztítani és a szellemet nem lehet megsemmisíteni. A nemzeti párt mindig arra gondol, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia mibe ment tönkre. Ugyanebbe. A rossz nemzetiségi politikába.

— A genfi megállapodásokat nem tartják be?

— A kisebbségi kérdések a genfi megállapodásokkal nincsenek kimerítve. A Bratianu-kormány ezenkívül mindent elkövet, hogy az amugy is zavaros kisebbségi helyzetet még tovább kuszálja. A kisebbségek ebben a pillanatban teljesen ki vannak szolgáltatva a hatóságok önkényének. Mert a hatóságok nem ismernek urat maguk fölött. A kisebbségek, — mondom, kétségbeesett helyzetben vannak. A bíróságok előtt szabad prédára vannak vetve

Orient Bioskop

Csütörtökön, nov. 26-án, 5 órákor
nőknek, 7 és 9 órákor férfiaknak
Pénteken, november 27-én 5 órákor
nőknek, 7 és 9 órákor férfiaknak

Pénztárnítás: d. e. 10—1/12-ig, d. u.
4—5-ig. Vasár- és ünnepnapokon
d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órákor.

A nemű betegségek

és azok szomorú következményei.
(Az egészségügyi min. által különösen ajánlva). Az
első és egyetlen film, mely közvetlen rámutat a
venerikus betegségek kihatására a mai generációra.
Eredeti klinikai felvételek a leghíresebb orvosok
aszisztálásával.

Kizárólag 16 éven felülieknek!
Nőknek mindkét napon csak 5 órákor!
Jön! SILVER KING Jön!

Különféle bizonyítványokat és engedélyeket:

2412
beutazási, italmérési, iparüzési enge-
délyeket stb., honossági, katonai, adó,
erkölcsi stb. bizonyítványokat, ameri-
kai és európai utleveleket eredménye-
sen és gyorsan kijár ügyvédje útján
Banatska Trgovalna Agencija Veliki-
beckerek, Aleksandrova (F6) u. 27.

Meghívó.

A Torontálmegyei (Bánati)
Magyar Közművelődési Egyesület f.
évi december hó 6-án vasárnap dél-
előtt 11 órákor a velikibeckereki
kaszinótársulat nagytermében

közgyűlést

tart, amelyre az egyesület tagjait
tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat.

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgatóság jelentése az egyesület működéséről.
3. Zárszámadás és költségvetés.
4. Tisztújítás.
5. Esetleges indítványok.

A közgyűléssel kapcsolatban az
egyesület

matinét

tart, amelynek programját legköze-
lebb közöljük.

Velikibeckerek, 1925. évi novem-
ber hó 21-én.

Az igazgatóság.

Opštinsko poglavarstvo Lazarevo.

Broj 1356/925.

2528

Oglas.

Ovo opštinsko poglavarstvo pro-
davaće na javnu licitaciju dne 3-og
decembra posle podne u 2 sata dva
kom. švajcarskih bikova i tri kom.
nerasta kao nesposobne za priplod.
Bikovi su od 6 god., a nerasti su
od 3 god. bele mangulice.

Lazarevo, 24. novembra 1925. god.

Opšt. poglavarstvo.

és minden fórumon mint negyed-
rangú polgárokat kezelik őket. A
Bratianu-kormány a kisebbségekkel
szemben: a korbács politikája.

A magyar újságírók döbbenetes
tisztelettel hallgatták a román poli-
tikus őszinte megnyilatkozását.

— De ez még nem minden — foly-
tatta Pop-Csiesó István. — A ro-
mán börtönök tele vannak ártatlan
elítéltekkel. A zsidó lakta városok,
Focsani, Pistra-Neamt és a többiek
a pusztulás képét mutatják. Uraim,
képzeld el, még a zsidó temetőket
is feldőlják. Az egyes romániai vá-
rosok utcáin tanúja voltam jelene-
teknek, amikor ártatlanokat kinez-
tek és lineseltek meg.

Ebben a pillanatban füttyültek. Az
utasok felugrottak a kocsikba. Pop-
Csiesó is felszállt és a vonat lassan
megindult. A román politikus még
kihajolt fülkéje ablakából és bu-
csuzóul a következőket kiáltotta az
újságírók felé:

— A jövő majd megmutatja, le-
het-e tüzet tüzzel oltani.

Eladó

2529

egy jókarban levő személyszállító

autóbusz.

Cím: Mészáros Mátyás Szentá,
város széle, Kigyó utca, sarok.

Karácsonyfákat

minden mennyiségben saját erdejéből
viszonteladónak legolcsóbban szállít

Kralj József Zágreb,
Hercegovacka 5.

Megrendeléseket elfogad

Wehner György V. Beckerek,
Gimnazijszka utca 3, ahol gyökerez
fenyőnövények is megrendelhetők. 2394

Egy négy üléses

2526

Fiat-autó

uj gumikkal, teljesen jó állapot-
ban eladó és megtekinthető
a Berberszki-autógarázsban.

Bácska egyik legnagyobb és leg-
forgalmasabb községében, nagy
környékkel, jól felszerelt

bőrkereskedés

kedvező fizetési feltételek
mellett ELADÓ!

Cím a kiadóhivatalban. — 2492

A GYAPJUIPAR R.-T.**SZMYRNA- és
perzsaszőnyeg**

árát leszállította és olcsóbban adja el a sző-
nyegeket és

tiszta gyapjuszövetit is.

RAKTÁR a nagyhid melletti GUTTMANN ÜZLET MELLETT.

2484

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz

Fer. Pál
Veliki Beckerek, Obilnica

Könyvnyomdája
(Zapolya) u. 7. sz.

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatvány-
raktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.